

Синергичност на системата Изобразителни методи и техники в дизайна

Synergy between the system imaging methods and techniques in design

Система Синергия Визуалните методи и приеми в дизайне

Assoc. prof. Evtimova M.
Faculty of Business– Technical university of Sofia, Bulgaria
E-mail: emdete @ abv.bg

Abstract: synergistic system is a method of teaching creative subjects related to art, forming a basic knowledge of designers.

Keywords: SINEGISTIK SISTEM

1. Въведение

Дизайна е една голяма идея на съвременното и включва решаването на проблеми в различни области на средата в която човек живее.

- Същността на дизайна е в съчетанието на изкуство и технологични дейности, които да създават и осъществяват проекти, участващи във формирането на предметната околната среда.

- Целта на дизайна е създаването на хармонични продукти за тази среда, като се удовлетворяват материалните и духовни потребности на човека.

- Два са основните компонента на дизайна: функционалност и естетика. В процеса на реализация на своя проект дизайнерите се стремят да осъществят тези два компонента, като се изявява и същността на заложената идея.

Реализацията на послания и идеи в съвременния дизайн е свързан с определени познания за функция, форма, цвят и пластика.

2. Синергична система

• Необходимост от синергична система

Овладеването на едно интелектуално знание - научно или художествено, винаги е свързано с конкретизиране на условията, при които се осъществява. Творческият подход при проектирането на определен дизайнерски продукт е водещото начало за съвременния дизайн. Затова дисциплините История на изкуството и Изобразителни методи и техники са част от тяснопрофилните дисциплини.

- История на изкуството и дизайна е в базовия модул на теоретичните основи на дизайна;

- Изобразителни методи и техники са основна част от реализацията на идеи при дизайнерското проектиране.

Усвояването на знанията и формирането на конкретни умения определя и подбора на конкретни форми и методи за преподаване. Творческата реализация на придобитото в процеса на обучението, интелектуалното знание изисква организация, която да създава определени условия за творчески процес, а именно:

- Материално - технически възможности и средства за реализация;

- Методико–дидактически възможности за преподаване на знанията;

Тези условия са предпоставка за създаването на система за преподаване в която да се проявява синергичен принцип. “Синергетиката (от гр. synergetikos - съвместен, съгласувано действие)”* е научно направление, изучаващо връзката между елементите на структурата (подсистемите), които се образуват в открити системи (биологични, физико-химични и др.) благодарение на интензивен обмен на вещество и енергия с околната среда в неравновесни условия”

• Система

Преподаването на знанията необходими за формирането на личността на бъдещия дизайнер, с цел творческата им интерпретация, за да бъдат създадени условия за осъществяване на синергичен принцип в обучението е необходимо да отговаря на следните условия:

Да е отворена система;

- Знанията за проявата на творческите процеси в изкуството*, което е една отворена система, следва неговоя непрекъснато променящ се характер.

Да има възможности за обмен на енергия с околната среда в неравновесни условия;

- Създаване на възможност за кореспондиране с околната среда, чрез реализиране на дизайнерски продукт, изложби, конкурси, пленери и други форми на изява.

Да се проявява като неравновесна система;

- Моментът на преход от усвоено знание към творчески експеримент е непредсказуем, както и решението за реализацията на творческата изява.

Да е съгласувано действие на подсистемите;

- Елементите, които стимулират творческия акт са подбрани във всяка една програма за стимулиране на творческите способности на студентите.

Да е съгласувано поведение;

- Организацията на усвояването на знание протича във фиксирано конкретно време и се осъществява чрез принципите на достъпност и последователност.

Да нараства степенята на подреденост.

- При този тип организация, проведените изложби.** доказват създаването на самоорганизиращи се екипи при реализация на творческите задачи. Проява се творческа активност с конкретна реализация в творби и изложби.

* <http://wmileva.hit.bg/Fractals/Pages/Selforganisation.htm>

Сборник доклади Промислен дизайн – Юбилейна научна конференция 10 години обучение по специалност „Промислен Дизайн” Редакция на Орлов Н. Р., 1995

* Гомбрих, Е., Изкуство и илюзия. Изследване върху психологията на изображението в изкуството, С., 1988

** Евтимова М. Стимулиране на творческите способности на студентите по изобразително изкуство чрез модела на синергична система в обучение по цветазнание, Постигания в областта на аграрните и обществените науки, том 2, Обществени науки, СЗ 2000, с. 50

През различните исторически епохи и при различните цивилизации се е използвал различен принцип на реализация на продукта, съответстващ на философските и естетически възгледи на обществото

За да изясня основните части на предложената система е необходимо да се спра на двете основни понятия – **изобразяване и изразяване**, свързани с творческия акт и възприемането на дизайнерския продукт.

Тези две понятия са коренно различни, но често се възприемат като идентични. Тази неточност води и до неправилното тълкуване на термина „изобразителни изкуства“, като в съзнанието на възприемащия се набляга основно на изобразяването, а не на цялостното възприемане на творбата. В тълковния речник на българския език,[□] – **изобразяване и изразяване** са конкретно разграничени, като значенията са следните:

Изобразявам - представям, пресъздавам нещо във формата на образ, като го описвам пластично със средствата на изкуството.

Следователно това е **действието на създаването**. Взаимодействието на пластичният обект с реализирането и е пряко свързано с пластичния образ, чрез определени принципи и средства.

Изразявам: проявявам се; с думи, с изрази; предавам, изказвам мисли, чувства, желания и други.

Следователно – това е **предаването на конкретна идея, чрез определен образ**. Изразяването или **авторския изказ** е свързан със **създадените въздействия** и пряко е свързан с **възприемането**.

Двете действия са неразривно свързани – като предаването на определени знания, мисли и чувства от страна на дизайнера и възприемане чрез определени въздействия от страна на потребителя. От своя страна различните видове въздействия, се постигнат чрез определени принципи, характерни за методите и средствата на дизайна и авторския почерк.

За реализацията на съвременните форми при дизайна е необходимо определена система, при която да е взаимното обвързана с отделните методи и техники. Такава система е необходимо да бъде синергична.

“Синергетиката (от гр. synergetikos - съвместен, съгласувано действащ)”[□] е научно направление, изучаващо връзката между елементите на структурата (подсистемите), които се образуват в открити системи биологични, физико-химични и др.) благодарение на интензивен обмен на вещество и енергия с околната среда в неравновесни условия. Синергичната система е необходимо да отговаря на следните условия:

1. *Да е отворена система;*

Дизайна е една отворена система, непрекъснато променяща се.[□]

2. *Да има възможности за обмен на енергия с околната среда в неравновесни условия;*

Създаване на възможност за кореспондиране с околната среда, е един от основните принципи при дизайна.

3. *Да се проявява като неравновесна система;*

Моментът на преход от усвоено знание към творчески експеримент е непредсказуем, както и решението за творческа изява и реализацията.

4. *Да е съгласувано действие на подсистемите;*

Елементите, които стимулират творческия акт са подбрани за стимулиране на творческите способности.

5. *Да е съгласувано поведение;*

Организацията на усвояването на знание протича във фиксирано конкретно време и се осъществява чрез принципите на достъпност и последователност.

6. *Да нараства степента на подреденост.*

При такава организация, бе проведен експеримент свързан с цвета през 1999/2000г.

и доказано създаването на самоорганизиращи се екипи при реализация на творческите задачи.

- *От своя страна* Естетическото възприемане е винаги емоционално украсено. Средата при която става възприемането силно влияе на количествените и качествени значения за индивида, възприети от дизайнерския продукт. Предварителните знания, символистичните и знакови послания спомагат художественото възприятие.

- При възприемане потребителя в една или друга форма видоизменя посланието. Наговарва го със свои чувства и мисли. Информацията подават всички семантични дадености – *стойности на фактурата, вида и посоката на обема, линиите, петната, точките и създадените контрасти*. Недоизказаното води до по-голям интерес при възприемането. “Там където всичко е възможно и нищо не е неочаквано, спира всякаква комуникация”^{□□}

Следователно знанията и творческото въображение са основа за създаване на дизайнерски продукт. Включени в синергична система отделните елементи взаимно усилват своето въздействие.

[□] Попов Д. Български тълковен речник НИ С.1995 с.304, с. 312

[□] Гомбрих, Е., Изкуство и илюзия. Изследване върху психологията на изображението в изкуството, С., 1988

^{□□} Гомбрих Е.Изкуство и илюзия, БХ С.1988 с.473